
L'educador i el polític

MONTSERRAT HOSTA

VAIG CONÈIXER JOSEP PALLACH l'any 1970, quan ell retornà definitivament a Catalunya amb la seva família, provinents del seu exili a França i entrà com a professor a l'Institut de Girona.

Aquell curs 1970-71, als alumnes de l'Institut de Girona que el curs anterior havíem acabat el 6è de batxillerat ens hauria tocat estudiar el curs anomenat «preuniversitari», però feia un cert temps que l'Administració estava treballant en un nou pla d'estudis, i justament aquell curs es va fer una prova pilot a l'Institut de Girona, d'implantació d'un nou curs preuniversitari al qual anomenaren Curs d'Orientació Universitària, COU, el qual entrà en vigor l'any següent de forma generalitzada i ha sobreviscut fins avui. Li va correspondre al nostre grup, tant de lletres com de ciències, fer de conillet d'índies d'aquest nou curs experimental, i per a nosaltres, els alumnes experimentals, va ser una sort.

La novetat d'aquest curs fou per nosaltres el sistema de treball i la forma de fer i participar en les classes, més que no pas la introducció d'algunes matèries, que fins llavors no s'estudiaven, com ara la sociologia o les tècniques d'expressió, al costat de les matèries clàssiques, les llengües, la història, les matemàtiques, la filosofia, etc.

L'educador

És en aquest context que vaig conèixer Josep Pallach, el qual fou per als meus companys i per a mi durant aquell curs el professor de tècniques d'expressió. La relació que s'establí entre Pallach i nosaltres, els alumnes del COU de lletres, fou de seguida molt cordial, sortia dels esquemes habituals, si bé no era l'únic professor amb el qual teníem aquesta relació. Plantejà les classes de bon començament des del diàleg, i tot ensenyant-nos i experimentant les diferents tècniques d'expressió, estimulava en nosaltres el raonament, l'expressió i defensa a classe dels nostres plantejaments i els nostres pensaments, el respecte a les opinions dels companys encara que no fossin coincidents, el dret de ser escoltats i l'obligació d'escoltar els altres.

Un dels exercicis que més treballàrem durant el curs foren els debats a classe entorn d'un tema preestablert i assignat rotatòriament a cada un dels alumnes, els quals en el seu moment havien de presentar-lo a classe i sobre aquesta exposició tots els companys participàvem en el debat posterior. Aquesta tècnica que avui ens sembla molt corrent i molt usada en moltes matèries de la

secundària, era per nosaltres, en aquell moment, totalment nova, i a més ens permetia expressar lliurement les nostres idees i discutir-les, al mateix temps que apreníem les tècniques de l'expressió.

El seu paper en aquell moment per mi no passà de ser el d'un professor nou, amb el qual fèiem una assignatura que ens agradava. Però vist amb els ulls d'avui i al cap dels anys, és quan m'adono de quina fou de veritat la seva feina amb nosaltres, o almenys quina fou la seva actitud i les seves pretensions respecte dels seus alumnes de l'Institut, perquè si bé jo avui no recordo exactament quin fou el programa del curs, en canvi sí tinc molt clar els valors de respecte a les persones, i a la seva llibertat que ell defensava i que ens transmetia a través del diàleg, de la pràctica i dels treballs de classe.

El polític

La meua relació amb Josep Pallach s'hauria acabat aquí, si no fos per la meua militància posterior en el partit polític que ell encapçalava, el Reagrupament Democràtic de Catalunya, el qual fou després el Partit Socialista de Catalunya (R).

Al començament de la meua relació política amb Pallach, recordo sobretot la sensació que vaig tenir de facilitat en el tracte amb ell, que ja no era el meu professor, sinó que era una persona nova, a la qual descobria en el seu paper dins de la política i fou a partir d'aleshores que vaig començar a saber que ell era una

persona amb una trajectòria personal molt marcada per la política, la seva participació a la Guerra Civil, el seu empresonament posterior, la seva vida a l'exili, etc.

Més endavant, al llarg dels pocs anys següents, abans de la seva mort tot just acabat el congrés del partit, s'anà aprofundint la meua relació personal amb ell com a militant del partit. En política tenia confiança en la gent jove i ens donava suport. Durant els darrers anys de la seva vida fou quan el vaig conèixer millor i és també d'aquests anys que en tinc un record més viu, recordo la seva humanitat, les seves ganes de parlar i dialogar a tothora, --el recordo en un viatge de Barcelona a Girona, en el seu cotxe, i la marejada que vaig patir de resultes de la seva conducció prement i deixant anar l'accelerador consecutivament durant tot el viatge, al ritme de la conversa, la qual no s'estroncà en cap moment.

Sóc conscient que potser el meu record de Josep Pallach està magnificat pel poc temps que el vaig poder tractar i el moment històric en què es va donar, però crec que això ja demostra la categoria humana de la persona que era i com era capaç, des de la seva senzillesa, de donar confiança, i per damunt de tot el respecte que tenia i demostrava per tothom. Era un polític que no va perdre la humanitat i la honestedat.

Tristament va viure massa poc temps, però malgrat tot, per mi, la seva petjada ha estat inesborrable.

Montserrat Hosta és arxivera.

Joan Paredes, Josep Pallach i Jaume Curbet en un acte polític a Girona.

